

دانشکده: علوم پزشکی بروجرد گروه آموزشی: اتاق عمل و هوشبری مقطع و رشته‌ی تحصیلی: کارشناسی ناپیوسته اتاق عمل
نام درس: مدیریت در اتاق عمل
تعداد واحد: 2 واحد نوع واحد: نظری پیش نیاز: ندارد
زمان برگزاری کلاس-روز: یکشنبه‌ها، نیم سال اول سال تحصیلی 1404-1405 ساعت: 14-16
مکان برگزاری: دانشکده علوم پزشکی بروجرد
تعداد دانشجویان: 17 مسئول درس: محمد رستمی مدرس: محمد رستمی

شرح دوره:

در این درس دانشجو با شیوه‌های علوم رفتاری در مدیریت و وظایف مدیریتی در نظام ارائه خدمات بهداشتی و درمانی آشنا شده، نحوه اداره فعالیتی بخش اتاق عمل، برنامه ریزی جهت بیماران و کارکنان و ارتباط با سایر تیم‌های درمانی و اداری را فرا می‌گیرد.

هدف کلی:

آشنایی با نظریه‌ها و وظایف مدیریتی

اهداف بینابینی:

1. آشنایی با رهبری و مدیریت بیمارستانی
2. آشنایی با مسیر موفقیت در محیط اتاق عمل، آشنایی با برنامه‌ریزی استراتژیک، آشنایی با اصول تصمیم‌گیری
3. آشنایی با پیامدهای هوش هیجانی و همکاری در رهبری اتاق عمل، تغییر فرهنگ اتاق عمل، اختلالات در اتاق عمل
4. آشنایی با ارتباطات شخصی، حرفه ای و بین بخشی، تأثیر پرسنل و برنامه‌ریزی اتاق عمل بر بهره‌وری اتاق عمل
5. آشنایی با مدیریت عملیاتی و عملکرد مالی
6. آشنایی با بازمهندسی عملکرد اتاق عمل، آشنایی با ملاحظات فنی طراحی و ساخت اتاق عمل، آشنایی با راهبری مراکز جراحی سرپایی
7. آشنایی با تأثیر عوامل خاص بیمار و جراحی‌ها بر کارایی و تصمیم‌گیری اتاق عمل
8. آشنایی با مدیریت اتاق عمل در مدل‌های مراقبتی آینده
9. آشنایی با اصول برنامه ریزی در اتاق عمل
10. آشنایی با بودجه ریزی در اتاق عمل
11. آشنایی با ارزیابی و مدیریت قبل از عمل، شناسایی محدودیت‌های گلوگاهی برای بهبود فرآیند ارزیابی قبل از عمل
12. آشنایی با معیارهای اتاق عمل، دستورالعمل‌های پرسنل اتاق عمل
13. آشنایی با مدیریت منابع
14. آشنایی با آژانس‌های اعتبار بخشی، کمیسیون مشترک، CMS و سایر استانداردها

15. آشنایی با انفورماتیک پزشکی در حوزه جراحی، آموزش در مدیریت اتاق عمل
16. آشنایی با چک لیست های مراقبت های جراحی، آشنایی با Enhanced Recovery After Surgery
17. آشنایی با مدیریت بحران و آمادگی برای شرایط اضطرار

جلسه 1: رهبری بیمارستانی

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم پایه رهبری و مدیریت در محیط بیمارستان.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. تفاوت و تعامل بین رهبری و مدیریت را توضیح دهد.
2. اصول اخلاقی و حرفه ای رهبری در بخش های بالینی را نام ببرد.
3. شاخص های ارزیابی عملکرد مدیران را فهرست کند.

جلسه 2: برنامه ریزی استراتژیک و تصمیم گیری در اتاق عمل

هدف کلی: آشنایی با اصول برنامه ریزی استراتژیک و فرایند تصمیم گیری مرتبط با اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. مراحل تدوین یک برنامه ریزی استراتژیک را بیان کند.
2. ابزارهای تحلیل مانند SWOT را برای موقعیت اتاق عمل به کار ببرد.
3. روش های تصمیم گیری مبتنی بر اولویت بندی را شرح دهد.
4. معیارهای سنجش موفقیت یک طرح استراتژیک را مشخص کند.

جلسه 3: هوش هیجانی و فرهنگ سازمانی اتاق عمل

هدف کلی: درک نقش هوش هیجانی در رهبری و تغییر فرهنگ سازمانی اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. نشان دهد چگونه هوش هیجانی همکاری تیمی را در اتاق عمل تقویت می کند.
2. راهکارهای تغییر فرهنگ سازمانی به سمت ایمنی بیمار را پیشنهاد کند.
3. روش های مدیریت اختلالات رفتاری در اتاق عمل را بازگو کند.

جلسه 4: ارتباطات بین فردی و بین بخشی

هدف کلی: آشنایی با اصول مهارت های ارتباطی در محیط اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. اصول گزارش دهی (handoff/SBAR) را شرح دهد.
2. تکنیک های مؤثر ارتباط بین بخشی را به کار ببرد.
3. تأثیر ارتباطات بر بهره وری اتاق عمل را تحلیل کند.
4. روش های مدیریت جلسات و مذاکره تیمی را مطرح کند.

جلسه 5: مدیریت عملیات و عملکرد مالی

هدف کلی: آشنایی با مبانی مدیریت عملیات و مالی مرتبط با اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. شاخص‌های کلیدی عملکرد (KPI) در عملیات اتاق عمل را فهرست کند.
2. عوامل هزینه‌زا در اتاق عمل و راهکارهای کنترل هزینه را نام ببرد.
3. گزارش‌های مالی پایه و نحوه خواندن آنها را توضیح دهد.
4. ارتباط بین عملکرد عملیاتی و نتایج مالی را تشریح کند.

جلسه 6: بازمهندسی فرایندها و ملاحظات فنی طراحی اتاق عمل

هدف کلی: آشنایی با بازطراحی فرایندها، ملاحظات فنی طراحی و راهبری مراکز سرپایی.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. روش‌های بازمهندسی فرایند (Process Reengineering) را برای اتاق عمل تشریح کند.
2. نکات کلیدی طراحی فیزیکی و فنی اتاق عمل را فهرست کند.
3. اصول راهبری یک مرکز جراحی سرپایی را بیان نماید.
4. معیارهای ایمنی و بهره‌وری در طراحی را شناسایی کند.

جلسه 7: عوامل بیمار و جراحی در تصمیم‌سازی عملیاتی

هدف کلی: شناخت عوامل خاص بیمار و نوع عمل که بر کارایی و تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارند.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. نقش فاکتورهای بیمار مانند ASA، سن، بیماری‌های همراه را در زمان‌بندی جراحی‌ها شرح دهد.
2. تأثیر پیچیدگی عمل بر تخصیص منابع و زمان‌بندی را تبیین کند.
3. اقداماتی برای کاهش ریسک و بهینه‌سازی جریان کاری پیشنهاد دهد.
4. شاخص‌های تعیین اولویت موارد جراحی را فهرست کند.

جلسه 8: مدیریت اتاق عمل در مدل‌های مراقبتی نوین

هدف کلی: آماده‌سازی برای مدیریت اتاق عمل در چارچوب مدل‌های مراقبتی آینده (مثلاً مراقبت مبتنی بر ارزش).

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. مدل‌های مراقبتی نوین (مراقبت مبتنی بر ارزش، جراحی روزانه) را شرح دهد.
2. پیامدهای این مدل‌ها بر نیروی انسانی و فناوری را تبیین کند.
3. استراتژی‌های تطبیق اتاق عمل با این مدل‌ها را پیشنهاد کند.
4. شاخص‌های موفقیت در مدل‌های نوین را مشخص نماید.

جلسه 9: کارایی و برنامه‌ریزی

هدف کلی: آموزش اصول برنامه‌ریزی و افزایش کارایی برنامه‌ریزی اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. روش‌های زمان‌بندی (بلوک‌گذاری، اولویت‌بندی) را توضیح دهد.
2. تکنیک‌های کاهش زمان turnover را فهرست کند.
3. شیوه‌های اندازه‌گیری و افزایش بهره‌وری را به کار ببرد.
4. برنامه‌های پشتیبان برای نوسانات روزانه را طراحی کند.

جلسه 10: بودجه‌بندی اتاق عمل

هدف کلی: یادگیری فرایند تهیه و مدیریت بودجه عملیاتی اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. مراحل تدوین بودجه عملیاتی اتاق عمل را تشریح کند.
2. تفاوت هزینه‌های سرمایه‌ای و عملیاتی را توضیح دهد.
3. راهکارهای صرفه‌جویی و بهینه‌سازی هزینه را پیشنهاد کند.
4. روش‌های پایش و گزارش‌دهی مالی را بیان نماید.

جلسه 11: ارزیابی قبل از عمل و کاهش گلوگاه‌ها

هدف کلی: بهبود فرایند ارزیابی پیش از عمل و شناسایی محدودیت‌ها برای تسریع فرایند.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. مراحل استاندارد ارزیابی قبل از عمل را شرح دهد.
2. نقاط گلوگاهی (مانند ارزیابی هواراه) را شناسایی و اولویت‌بندی کند.
3. راهکارهای بهبود فرایند (مثلا کلینیک پیش از عمل، تله‌پرپ) را پیشنهاد دهد.
4. روندهای آتی پزشکی مرتبط با جراحی را مرور کند.

جلسه 12: معیارها و دستورالعمل‌های پرسنل اتاق عمل

هدف کلی: آشنایی با استانداردها، پروتکل‌ها و معیارهای عملکرد پرسنل اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. دستورالعمل‌های شغلی و نقش‌های تیمی را تبیین کند.
2. معیارهای کیفیت و ایمنی کارکنان را فهرست نماید.
3. روش‌های پایش انطباق با دستورالعمل‌ها را پیشنهاد کند.
4. فرایند بازآموزی و صلاحیت حرفه‌ای پرسنل را شرح دهد.

جلسه 13: مدیریت منابع و تدارکات

هدف کلی: توانمندسازی در تخصیص و مدیریت منابع مادی و انسانی اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. روش‌های مدیریت موجودی و تدارکات را توضیح دهد.
2. مدل‌های تخصیص نیروی انسانی و برنامه‌های شیفت را طراحی کند.
3. راهکارهای پاسخ به افزایش ناگهانی تقاضا (surge capacity) را ارائه دهد.
4. معیارهای بهینه‌سازی مصرف منابع را معرفی کند.

جلسه 14: اعتباربخشی و مقررات نظارتی

هدف کلی: آشنایی با آژانس‌های اعتباربخشی و استانداردهای قانونی مرتبط با اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. نقش و الزامات کمیسیون مشترک، CMS و سایر نهادها را شرح دهد.
2. اجزای فرآیند اعتباربخشی و آماده‌سازی برای بازدید را فهرست کند.

3. روش‌های حفظ انطباق و مدیریت عدم انطباق را معرفی نماید.

4. نحوه مستندسازی برای ممیزی‌ها را بیان کند.

جلسه 15: انفورماتیک جراحی و آموزش مدیریت

هدف کلی: کاربرد فناوری اطلاعات در مدیریت اتاق عمل و طراحی برنامه‌های آموزشی.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. مثال‌هایی از کاربردهای انفورماتیک در اتاق عمل را بیان کند.
2. نحوه استفاده از داده برای تصمیم‌گیری مدیریتی را شرح دهد.
3. اصول طراحی برنامه‌های آموزشی و آموزشی بالینی برای تیم اتاق عمل را توضیح دهد.
4. معیارهای ارزیابی اثربخشی آموزش را معرفی کند.

جلسه 16: چک‌لیست‌ها و پروتکل‌های تسریع ریکاوری (ERAS)

هدف کلی: آشنایی با ساختار چک‌لیست‌های مراقبت پس از عمل و اصول برنامه‌های ERAS.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. عناصر کلیدی چک‌لیست‌های پیرامون جراحی و PACU را فهرست کند.
2. اصول و اجزای برنامه Enhanced Recovery After Surgery را توضیح دهد.
3. نحوه پیاده‌سازی ERAS در بخش جراحی و ارزیابی نتایج را شرح دهد.
4. شاخص‌های اندازه‌گیری موفقیت ERAS را معرفی نماید.

جلسه 17: مدیریت بحران و آمادگی اورژانسی

هدف کلی: توسعه توانایی برنامه‌ریزی و پاسخگویی سازمانی به بحران‌ها و اورژانس‌ها در اتاق عمل.

اهداف ویژه (در پایان جلسه دانشجو قادر خواهد بود):

1. عناصر کلیدی برنامه‌های آمادگی و پاسخ به بحران را شرح دهد.
2. نقش‌های تیمی در کدها و وضعیت‌های بحرانی را تعیین کند.
3. طراحی و اجرای مانور/تمرین و روش‌های بازخورد بعد از حادثه را توضیح دهد.
4. شیوه‌های مدیریت منابع و ارتباطات در شرایط اضطرار را ارائه نماید.

شیوه‌های تدریس:

✓ سخنرانی	✓ سخنرانی برنامه ریزی شده	✓ پرسش و پاسخ
✓ بحث گروهی	✓ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)	□ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- سایر موارد:

وظایف و تکالیف دانشجو:

- جلسات حضوری:

- ✓ حضور به موقع در کلاس درس
- ✓ مطالعه مطالب درسی جلسات قبل
- ✓ ارائه پاسخ به سوال‌های مطرح شده در شروع یا پایان هر کلاس
- ✓ شرکت در آزمون‌های میانترم و پایان ترم

- جلسات آنلاین:

- ✓ حضور به موقع در صورت برگزاری کلاس در بستر نرم افزار اسکای روم
- ✓ ارائه پاسخ به سوال های مطرح شده در حین برگزاری کلاس
- ✓ شرکت در آزمون پایان ترم

قوانین و مقررات کلاس:

- 1- مطالعه خلاصه درس ارائه شده در سامانه قبل از حضور در کلاس حضوری/مجازی
- 2- حضور در کلاس حضوری/مجازی در ساعت مقرر
- 3- شرکت فعال در کلاس حضوری/مجازی و توجه به مباحث ارائه شده
- 4- انجام تکلیف محوله

وسایل کمک آموزشی:

- ✓ وایت برد
- ✓ ویدئو پروژکتور
- ✓ کامپیوتر
- ✓ سایر موارد (لطفاً نام ببرید):

نحوه ارزشیابی دانشجو و سهم هر کدام از فعالیت های مختلف دانشجو:

ردیف	فعالیت	نمره از بیست
1	انجام تکالیف در زمان مقرر	2
2	آزمون میانترم کلاسی	4
3	حضور فعال در کلاس ها	2
4	امتحان پایان ترم	12

نوع آزمون

- ☐ تشریحی
- ☒ پاسخ کوتاه
- ☒ چندگزینه ای
- ☐ جور کردنی
- ☐ صحیح- غلط
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید): -

منابع پیشنهادی برای مطالعه: (لطفاً نام ببرید):

منابع انگلیسی:

Operating Room Leadership and Perioperative Practice Management 2nd Edition, Alan David Kaye, 2019
Phillips N. Berry & Kohn's operating room technique: Elsevier Health Sciences; 2021.

Surgical technology for the surgical technologist 5th edition, Association of Surgical Technologists

Alexander's care of the patient in surgery / [edited by] Jane Rothrock; associate editor, Donna McEwen.
16th edition. | St. Louis, Missouri: Elsevier, [2019]

منابع فارسی:

تکنیک اتاق عمل بری و کهن 2021 جلد 1 اعمال جراحی، مترجم: گلچینی
تکنولوژی جراحی برای تکنولوژیست های جراحی ویرایش پنجم، مترجم: ساداتی

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس					
ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	شیوه ارائه جلسه		مدرس
			حضوری	آنلاین	
1	1404/6/30	رهبری بیمارستانی		✓	محمد رستمی
2	1404/7/6	برنامه ریزی استراتژیک و تصمیم گیری در اتاق عمل	✓		محمد رستمی
3	1404/7/13	هوش هیجانی و فرهنگ سازمانی اتاق عمل		✓	محمد رستمی
4	1404/7/20	ارتباطات بین فردی و بین بخشی	✓		محمد رستمی
5	1404/7/27	مدیریت عملیات و عملکرد مالی		✓	محمد رستمی
6	1404/8/4	بازمهندسی فرایندها و ملاحظات فنی طراحی اتاق عمل	✓		محمد رستمی
7	1404/8/11	عوامل بیمار و جراحی در تصمیم سازی عملیاتی		✓	محمد رستمی
8	1404/8/18	مدیریت اتاق عمل در مدل های مراقبتی نوین	✓		محمد رستمی
9	1404/8/25	کارایی و برنامه ریزی		✓	محمد رستمی
10	1404/8/2	بودجه بندی اتاق عمل	✓		محمد رستمی
11	1404/9/9	ارزیابی قبل از عمل و کاهش گلوگاهها		✓	محمد رستمی
12	1404/9/16	معیارها و دستورالعمل های پرسنل اتاق عمل	✓		محمد رستمی
13	1404/9/23	مدیریت منابع و تدارکات		✓	محمد رستمی
14	1404/9/30	اعتبار بخشی و مقررات نظارتی	✓		محمد رستمی
15	1404/10/7	انفورماتیک جراحی و آموزش مدیریت		✓	محمد رستمی
16	1404/10/14	چک لیست ها و پروتکل های تسریع ریکاوری (ERAS)	✓		محمد رستمی
17	1404/10/21	مدیریت بحران و آمادگی اورژانسی		✓	محمد رستمی
18	1404/10/28	آزمون پایان ترم	✓		محمد رستمی

Leadership and Strategy

The Path to Successful Operating Room Environment

Strategic Planning

Decision-Making

Implications of Emotional Intelligence and Collaboration for Operating Room Leadership

Operating Room Culture Change

Flow Disruptions in Surgery

Influence of Operating Room Staffing and Scheduling on Operating Room Productivity

Operations Management and Financial Performance

Reengineering Operating Room Function

Operating Room Design and Construction: Technical Considerations

Operating an Ambulatory Surgery Center as a Successful Business

Influence of Patient- and Procedure-Specific Factors on Operating Room Efficiency and Decision Making

Operating Room Management in the Perioperative Surgical Home and Other Future Care Model

Efficiency and Scheduling

Operating Room Budgets: An Overview

Preoperative Evaluation and Management

Identifying Bottleneck Constraints to Improve the Preoperative Evaluation Process

The Future of Perioperative Medicine

Operating Room Metrics

Operating Room Staffing Guidelines

Resource Management

The Joint Commission, CMS, and Other Standards

Medical Informatics in the Perioperative Period

Education in Operating Room Management

Organizations Dedicated to and Current Overview of Enhanced Recovery After Surgery

Checklist Utility in the Perioperative Care Environment

Anesthesiology Disaster Management and Emergency Preparedness